

СЕКЦІЯ 3

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ І РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ ЯК ФАКТОРИ ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ

ІНКЛЮЗИВНИЙ РОЗВИТОК І ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

В. П. ДУБІЩЕВ, д-р екон. наук, проф.,
зав. кафедри економічної теорії та економічної кібернетики

В. С. СОЛОД, студ.

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,
м. Полтава*

Процеси глобалізації світової економіки та євроінтеграційного руху України завдають зміни рівнів відповідальності за розвиток регіонів. Саме в умовах сучасних процесів децентралізації органи влади та місцевого самоврядування відповідають за планування розвитку територій, соціальну стабільність і покращення добробуту населення, що сприяє інклюзивності розвитку, тобто збільшенню ступеню участі усіх громадян у процесах економічного зростання і справедливого розподілу його результатів.

В Україні все більше застосовують інклюзивний (інтегрований) європейський підхід до розвитку територій, основні підходи та принципи якого закріплені в Лейпцизькій хартії "Міста Європи на шляху до сталого розвитку" [1] та керівних принципах сталого просторового розвитку європейського континенту [2]. Згідно з цими документами інтегрований територіальний розвиток – це процес, що координує просторові, галузеві та часові аспекти ключових сфер розвитку територій. Інклюзивний підхід підкреслює необхідність залучення до процесу суб'єктів господарювання, органів влади та місцевого самоврядування, широкої громадськості та інших зацікавлених сторін.

Дослідження ступеня інклюзивності територіального розвитку починається з проведення базового, соціологічного та стратегічного аналізу. Подальші етапи – це визначення пріоритетних напрямків, формулювання бачення перспективного розвитку, розробка прямих проектів розвитку території та головний документ – Концепція (Стратегія) інтегрованого розвитку.

На етапі реалізації Концепції (Стратегії) органи влади та місцевого самоврядування повинні:

- створити інформаційний ресурс (базу даних) перспективних об'єктів забудови територій із забезпеченням відкритого доступу до розміщених даних;
- забезпечити бізнесу і структурам його підтримки доступ до об'єктів нерухомості, обслуговування доріг, розвитку інфраструктури, а також сприяння правоохоронних органів, необхідні ліцензування і дозволи на будівництво, вивезення сміття, будівництво житла, розвиток громадського транспорту;
- налагодити професійну співпрацю між підрозділами органів влади та місцевого самоврядування;
- сприяти розвитку бізнесу, включаючи створення бізнес-інкубаторів, щоб допомогти підприємцям-початківцям і надавати юридичну та консультативну підтримку новоствореним фірмам;
- підтримувати розвиток місцевого бізнесу, надаючи перевагу місцевим підприємствам у державних закупівлях;
- розробити стратегію активного маркетингу і пошуку інвесторів. тобто визначати галузеві пріоритети, розробляти маркетингові матеріали, брати участь у промислових ярмарках за кордоном, безпосередньо звертатися до потенційних інвесторів;
- мати професійних менеджерів з економічного розвитку і відділи, відповідальні за ділові відносини, допомогу зовнішнім інвесторам, підготовку проектів економічного розвитку, забезпечення фінансування, реалізацію стратегічних планів тощо;
- використовувати фінансові інструменти для підтримки зростання бізнесу (гарантії позики, субсидовані позики, прямі гранти на створення робочих місць);
- брати участь у підготовці кваліфікованої робочої сили – сприяти організації програм підготовки з актуальних спеціальностей та перепідготовці кадрів, заохочувати людей до здобуття технічної освіти, підтримувати середню, середню та вищу освіту, створити єдину платформу для взаємодії між урядом, бізнесом і освітою;
- шукати нові ринки збуту, нових стратегічних партнерів для розвитку підприємств;
- контролювати та забезпечувати раціональне використання природних ресурсів, охорону навколишнього середовища, безпеку виробництва.

Таким чином, сприйняття виконання своїх функцій як соціальної відповідальності дозволить ефективно планувати та реалізовувати плани розвитку територій, конкурувати за інвестиції та кращих працівників, використовувати місцевий ресурс території для створення конкурентних переваг, забезпечувати мотивацію і здатність «ключових гравців» використовувати конкурентні переваги та ефективно співпрацювати; створювати та підтримувати установи, які сприяють використанню інтелектуального потенціалу, забезпечити готовність і здатність ключових інституцій адаптуватися до викликів світової економіки.

Література:

1. Leipzig Charter is Sustainable European Cities. URL: http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/themes/urban/leipzig_charter (Last accessed: 22.01.2020).
2. Guiding principles for the sustainable spatial development of the European continent. URL: <https://rm.coe.int/168070018e> (Last accessed: 22.01.2020).
3. Dubishchev V., Hryhorieva O., Makarenko I. Social responsibility of authorities and local selfgovernment in support of integrated development of territories. *Економіка і регіон*. 2019. Т. 2(73). С. 22-27. DOI: [https://doi.org/10.26906/eip.2019.2\(73\).1622](https://doi.org/10.26906/eip.2019.2(73).1622).

ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ ЯК ФАКТОР ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Н. О. КОНДРАТЕНКО, д-р екон. наук, проф.,
проф. кафедри менеджменту і публічного адміністрування
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Сучасний стан економіки України та її регіонів доводить про необхідність більш соціально-інклюзивного підходу до генерації економічного зростання. Тобто, виникає необхідність того, щоб більшість членів суспільства відчували на собі результати економічного розвитку країни та її регіонів.

Основні положення інклюзивного розвитку зароджувалися переважно за кордоном. Засади теорії інклюзивності закладені науковими дослідженнями таких провідних вчених: Д. Аджемоглу, Д. Робінсона, Е. С. Райнерта, Дж. Подеста, З. М. Бедоса, С. Голандер та ін.

У науковій літературі існує багато визначень понять «інклюзивного розвитку». Проте, необхідно розуміти, що всі теоретичні положення, пов'язані з глобальними стратегіями повинні враховувати цілі щодо соціального забезпечення людини, покращення якості його життя на рівні країни та її регіонів.

Основою інклюзивного розвитку є рух «знизу-вгору», основною метою якого є побудова суспільства, де першочергове завдання – розкриття людського потенціалу і створення рівноправних можливостей для кожного індивіда за допомогою доступної та якісної освіти, розвиненої інфраструктури й охорони здоров'я. Тобто, формування громадянського суспільства та інклюзивних інститутів дають змогу всім громадянам брати участь у створенні ВВП та реалізовувати свій потенціал [1].

Інклюзивні економічні інститути створюють інклюзивні ринки, заохочують велику кількість людей до участі в економічній діяльності, надають людям право вільно вибирати діяльність, що найбільше відповідає їх талантам, прокладають шлях технологіям, науці та освіті, як двигунам прогресу. Вони констатують, що «здатність економічних інститутів використовувати інклюзивні ринки, заохочувати технологічні інновації, інвестувати в людей і